

УДК 371.3

**РАЗВІЩЁ ИНТЭЛЕКТУАЛЬНЫХ І КАМУНІКАТЫЎНЫХ
ЗДОЛЬНАСЦЕЙ ВУЧНЯЎ НА ЎРОКАХ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ
ШЛЯХАМ ВЫКАРЫСТАННЯ ИНТЭРАКТЫЎНЫХ МЕТАДАЎ І
ПРЫЁМАЎ НАВУЧАННЯ**

Каваленка Таццяна Анатольеўна

настаўнік беларускай мовы і літаратуры дзяржаўнай
установы адукацыі “Каменская сярэдняя школа Бабруйскага раёна”
(Магілёўская вобл., Бабруйскі р-н, в. Каменка, Беларусь)
kamenka@bobruisk.edu.by

*Артыкул раскрывае сутнасць выкарыстання інтэрактыўных метадаў пры
вывучэнні беларускай мовы, паказвае яго эфектыўнасць з пункту гледжання
сучаснасці.*

Новая арганізацыя грамадства, новыя адносіны да жыцця
прад’яўляюць і новыя патрабаванні да школы. Сёння асноўная мэта на-
вучання – гэта не толькі назапашванне вучнем ведаў, уменняў, навыкаў,
але і падрыхтоўка школьніка як самастойнага суб’екта адукацыйнай
дзейнасці. Такім чынам, неабходна адысці ад трыдцыйнай перада-
чы гатовых ведаў ад настаўніка да вучня. Асноўная задача сучаснага
навучання – выхаванне творчай, актыўнай асобы, якая ўмее вучыцца і
ўдасканалвацца самастойна. Вырашэнне гэтай задачы будзе эфектыўным
пры выкарыстанні інтэрактыўных метадаў навучання. Без выкарыстан-
ня інтэрактыўных метадаў работы зараз проста не абыйсцяся, бо менавіта
яны і падтрымліваюць цікавасць сучасных падлеткаў да навучання.
Інтэрактыўныя метады запатрабаваны ў сучасным свеце, які арыентава-
ны на паспяховай, прадпрыемальных людзей, здольных да камунікацыі,
мабільнасці, што садзейнічае выкананню сацыяльнага заказу грамадства
і рэалізацыі задач, якія стаяць перад школай.

Пры выкарыстанні гэтых метадаў адбываецца ўзаемадзеянне, якое
ўзмацняе мэтанакіраваную дзейнасць педагога і вучняў паміж сабой з мэ-
тай развіцця інтэлектуальных і камунікатывных здольнасцей школьнікаў.
Метадалагічна тэорыя інтэрактыўнага навучання цесна звязана з тэорыяй
гуманна-асобаснага навучання, развіваючага навучання, а таксама з тэоры-
яй праблемнага навучання.

Навуковай асновай інтэрактыўнага навучання можна лічыць тэорыю
педагагічнай інтэракцыі (ад англ. *interaction* – узаемадзеянне).

Інтэракцыянізм – напрамак у сучаснай педагогіцы, які грунтуецца на канцэпцыях амерыканскага сацыёлага і псіхолога Дж. Г. Міда.

Асноўнай мэтай інтэрактыўнай метадыкі з’яўляецца прывіццё навыкаў самастойнага пошуку адказаў і навучанне праз узаемадзеянне. Пры гэтым асноўная ўвага павінна быць зроблена на ўзаемадзеянне навучэнцаў адзін з адным. Вучні пры такім падыходзе пачынаюць усведамляць патрэбу рашыць моўныя задачы, выказаць свае меркаванні, зрабіць высновы. Мэта настаўніка – стварыць умовы, пры якіх навучэнцы самі будуць здабываць і канструяваць веды.

С. С. Кашлеў вызначыў інтэрактыўныя метады як “спосабы мэтанакіраванага ўзмоцненага міжсуб’ектнага ўзаемадзеяння педагога і вучняў па стварэнні аптымальных умоў свайго развіцця” [6, с. 37].

Метады стварэння спрыяльнай атмасферы, арганізацыі камунікацыі за аснову маюць камунікатыўную атаку, якая ажыццяўляецца педагогам у самым пачатку педагагічнага ўзаемадзеяння для апэратыўнага ўключэння ў сумесную работу ўсіх і кожнага вучня.

Метады арганізацыі абмену дзейнасцямі прадугледжваюць спалучэнне індывідуальнай і групавой сумеснай работы ўдзельнікаў педагагічнага ўзаемадзеяння, сумесную актыўнасць. Галоўнай прыметай гэтых метадаў з’яўляецца аб’яднанне вучняў у творчыя групы для сумеснай дзейнасці як дамінуючай умовы іх развіцця.

Метады арганізацыі сэнсатворчасці вядучай функцыяй маюць стварэнне вучнямі і педагогамі новага зместу педагагічнага працэсу, стварэнне вучнямі свайго індывідуальнага сэнсу пра вывучаемыя з’явы і прадметы, абмен гэтымі сэнсамі.

Метады арганізацыі рэфлексійнай дзейнасці накіраваны на самааналіз і самаацэнку ўдзельнікамі педагагічнага ўзаемадзеяння сваёй дзейнасці, яе вынікаў.

Інтэгратыўныя метады з’яўляюцца спосабам ўзаемадзеяння педагога і вучняў, у якіх аб’ядноўваюцца ўсе вядучыя функцыі інтэрактыўных метадаў.

Менавіта гэтыя метады і прыёмы кожнаму вучню даюць магчымасць стаць актыўнымі суб’ектамі навучальнага працэсу, самастойна адшукаць свой спосаб вырашэння пастаўленай задачы, пры гэтым выкарыстаць свой уласны вопыт, які не менш важны, чым вопыт настаўніка.

Інтэрактыўныя прыёмы і метады можна выкарыстоўваць на кожным этапе вучэбнага занятку. Колькасць можа вар’іраваць у залежнасці ад ступені валодання гэтымі прыёмамі і метадамі самімі вучнямі, колькасцю вучняў у класах, групках.

Гэта дапамагае ўключыць вучняў у парную, групавую, індывідуальную дзейнасць і садзейнічаюць развіццю інтэлектуальных здольнасцей.

Імі нельга падмяніць увесь працэс навучання, але зрабіць яго больш эфектыўным і цікавым магчыма.

Выкарыстанне канкрэтных метадаў і прыёмаў на розных этапах урока могуць быць прыкладна такім:

Выкарыстанне дадзеных метадаў дазваляе зрабіць вучэбны працэс разнастайным, павышае ў вучняў матывацыю да навучання і цікавасць да прадмета, развівае творчую актыўнасць і вучыць самастойна думаць, стварае ўмовы для развіцця асобы.

Спіс літаратуры

1. Запрудскі, М. І. Актыўная ацэнка – новая стратэгія навучання / М. І. Запрудскі // Актыўная ацэнка : метады дапам. / укл. Н. Ільніч. – Мінск, 2013. – С. 29–40.
2. Запрудский, Н. И. Моделирование и проектирование авторских дидактических систем : пособие для учителя / Н. И. Запрудский. – Минск : Сэр-Вит, 2008. – 336 с.
3. Запрудский, Н. И. Современные школьные технологии – 2 / Н. И. Запрудский. – Минск : Сэр-Вит, 2010. – 256 с.
4. Кашлев, С. С. Интерактивные методы обучения педагогике / С. С. Кашлев. – Минск : Вышэйшая школа, 2004. – 176 с.